

Sebastian Tynkkynen ps

Kirjallinen kysymys lakia rikkovista mielenosoituksista

Eduskunnan puhemiehelle

Torstaina 17.6.2021 klo 13.00 alkanut Elokapina-liikkeen järjestämä mielenosoitus on leiriytymisellään tukkinut yhden Helsingin vilkkaimpana kulkuväylänä toimivan Mannerheimintien. Mielenosoittajat ovat yöpyneet keskellä tietä, eikä mielenilmauksen päättymisestä ja liikenteen normalisoitumisesta ole vielä kukaan varmuutta mielenosoituksen yhä pitkittyessä. Keskelle autotietä on pystytetty leirintäalue retkikeltojen, messukatoksen ja ensiapupisteen muodossa. Mielenosoittajat vaativat tiukempia ilmastotoimia sekä ilmastohätätilan julistamista, joiden he ovat katsooneet antavan oikeuden järjestää lakia rikkova mielenilmaus.

Mallia toiminnalle on haettu ulkomailta, sillä esimerkiksi Lontoossa keväällä 2019 aiheutettiin haittaa miljoonakaupungin työmatka- ja joukkoliikenteelle, kun katuja tukittiin Extinction Rebellion -liikkeen toimesta. Elokapina on Isosta-Britanniasta lähtöisin olevan Extinction Rebellioniin sidoksissa oleva kansallinen toimija. Kyse on ääri liikkeen kaltaisesta toiminnasta, ja Isossa-Britanniassa Extinction Rebellion listattiinkin terrorisminvastaisen poliisin toimesta ääri-ideologioiden joukkoon kuuluvaksi. Merkkejä tästä sekä liikkeen voimakkaasta ideologisesta suuntautumisesta on nähtävissä esimerkiksi yhden liikkeen perustajajäsenen, Roger Hallamin, lausunnosta, jossa hän on todennut kapitalismin alasajoa vaatiessaan, että jotkut saattavat kuolla tämän prosessin yhteydessä.

Toisin kuin Helsingissä Kaisaniemessä syksyllä 2020 samaisen liikkeen järjestämää liikenteen estänyttä mielenosoitusta, Helsingin poliisi ei ole nähnyt aiheelliseksi puuttua tämänkertaiseen mielenosoitukseen siten, että mielenosoittajat saataisiin siirrettyä ja liikennesolmu purettua. Helsingin poliisin edustaja totesi asiaan liittyen, ettei poliisi halua toistaa viime syksyn virheitä. Syksyisen mielenosoituksen purkamisen seurauksena yksittäiset poliisit ovatkin joutuneet kohtuuttoman paineen alaisiksi vain sillä perusteella, että lakia rikkoneeseen mielenosoitukseen puututtiin voimakeinoin, kun muut keinot eivät tuottaneet haluttua tulosta ja poliisin käskyjä ei suostuttu noudattamaan.

Sisäministeri Ohisalo, jolle poliisiasiat kuuluvat, ei ole kummankaan mielenosoituksen yhteydessä halunnut selkeästi asettua poliisin ja lain tueksi vaatimalla, että mielenosoitukset tulisi toteuttaa kaikissa olosuhteissa lakia noudattaen. Ministeri Ohisalo viestitti Twitter-tilillään uusimpaan Mannerheimintietä tukkineeseen leirintään liittyen, että "*Jaan huolen ilmastokriisistä. Mielenosoittajat vastaavat itse käyttämistään keinoista.*" On selvää, että ilmastoasioista voidaan kantaa huolta ja mielenosoittajat ovat itse vastuussa käyttämistään keinoista, mutta poliisiasioista vastuussa olevan ministerin tulisi omalla toiminnallaan linjata, että mielenosoittaminenkin tulee toteuttaa Suomen lakia kunnioittaen. Suomessa on selkeä lainsäädäntö, jossa mielenosoitusten jär-

Kirjallinen kysymys KK 389/2021 vp

jestäminenkin on vahvasti turvattu. Jopa koronakriisin keskellä mielenosoittaminen on ollut mahdollista turvavälejä ja muita sääntöjä noudattaen. Esimerkiksi kulttuuri- ja tapahtuma-alan ahdistukseen kantaa ottanut mielenosoitus järjestettiin Helsingissä hiljattain hyvin näkyvästi ja asianmukaisella tavalla kaikkia lakeja ja määräyksiä kunnioittaen.

Tieliikennelain 2 luvun 3 §:ssä on säädetty, että "*Vaaran ja vahingon välttämiseksi tienkäyttäjän on noudatettava liikennesääntöjä sekä olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta.*" Lisäksi samassa pykälässä säädetään, että "*Liikennettä ei saa tarpeettomasti estää eikä häiritä.*" On selvää, että tätä lakia ei ole tien tarkoituksellisen tukkimisen ja paikallaan pysyvän ihmisjoukon valtaustoiminnan yhteydessä kunnioitettu. Vaikka mielenosoituksen julistamaa ideologiaa kannattavan henkilön toimesta voitaisiin todeta, että vaihtoehtoiset kulkureitit mahdollistavat liikenteen jonkinlaisen sujumisen, on kyse paljon perustavanlaatuisemmasta kysymyksestä kuin pelkästä liikenteen sujumisesta. Tullaanko jatkossakin sallimaan teiden haltuunotto tai jokin muu lain rikkominen mielenosoituksen varjolla ja tullaanko se sallimaan kenties vain joidenkin aatteiden osalta?

On vaarana, että tästä toimintatavasta muodostuu ennakkotapaus, jonka myötä jatkossa on yhä vaikeampi puuttua vastaaviin lakia rikkoviin mielenosoituksiin. Oikeusvaltiossa on erityisen tärkeää, että lait ovat kaikille samat ja että kansalaiset tietävät, että lakia noudatetaan ja lakia rikkovaan toimintaan puututaan. Kentällä työtä tekevät poliisit toteuttavat tätä päämäärää arvokkaalla tavalla päivittäin ja ansaitsevat kansalaisten luottamuksen. Siksi on äärimmäisen haitallista, että sisäministeri ja sen vastuulla oleva poliisiviranomainen eivät halua asianmukaisella tavalla ottaa kantaa ja puuttua lakia rikkovaan toimintaan. Kansalaistottelemattomuutta ei tule valtion toimesta katsoa sivusta tai edistää, vaan siihen tulee tarmokkaasti puuttua, sillä se murentaa yhteisen oikeusvaltiomme perustaa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millä perusteilla lakia rikkovien mielenosoitusten sallitaan jatkua ja

missä menee raja puuttumiselle, mikäli Suomen laki ei toimi tässä yhteydessä rajana?

Helsingissä 21.6.2021

Sebastian Tynkkynen ps